

Yang
Manga Omanoman

Publications Copy
DO NOT REMOVE

Mansaka

**Additional copies of
this publication may
be obtained from:**

**FiLit
P.O. Box 2270
Manila 2801**

or

**FiLit
Nasuli, Malaybalay
Bukidnon 8201**

Yang Manga Omanoman

Mansaka Fables

**Illustrated by
Dan Elkins**

**SUMMER INSTITUTE OF LINGUISTICS- PHILIPPINES, INC.
TRANSLATORS 1977 PUBLISHERS**

Published
in cooperation with
Bureau of Elementary Education
and
Institute of National Language
of the
Department of Education and Culture
Manila, Philippines

Mansaka Fables
15.24-577-5.4C 54.20P-77603ONG
Printed in the Philippines

FOREWORD

Some of the glory of the Philippines lies in the beautiful variety of people and languages within its coasts. It is to the great credit of the national leadership over the years that no attempt has been made to destroy this national heritage. The goal has been instead to preserve its integrity and dignity while building on this strong foundation a lasting super-structure of national language and culture.

The present book is one of many designed for this purpose. It recognizes the pedagogical importance of dividing literacy and second-language learning into two steps - literacy being the first. When a student has learned to read the language he understands best, the resulting satisfaction in his accomplishment gives the drive and confidence he needs to learn the national language. His ability to read, furthermore, is the indispensable tool for the study this program will require.

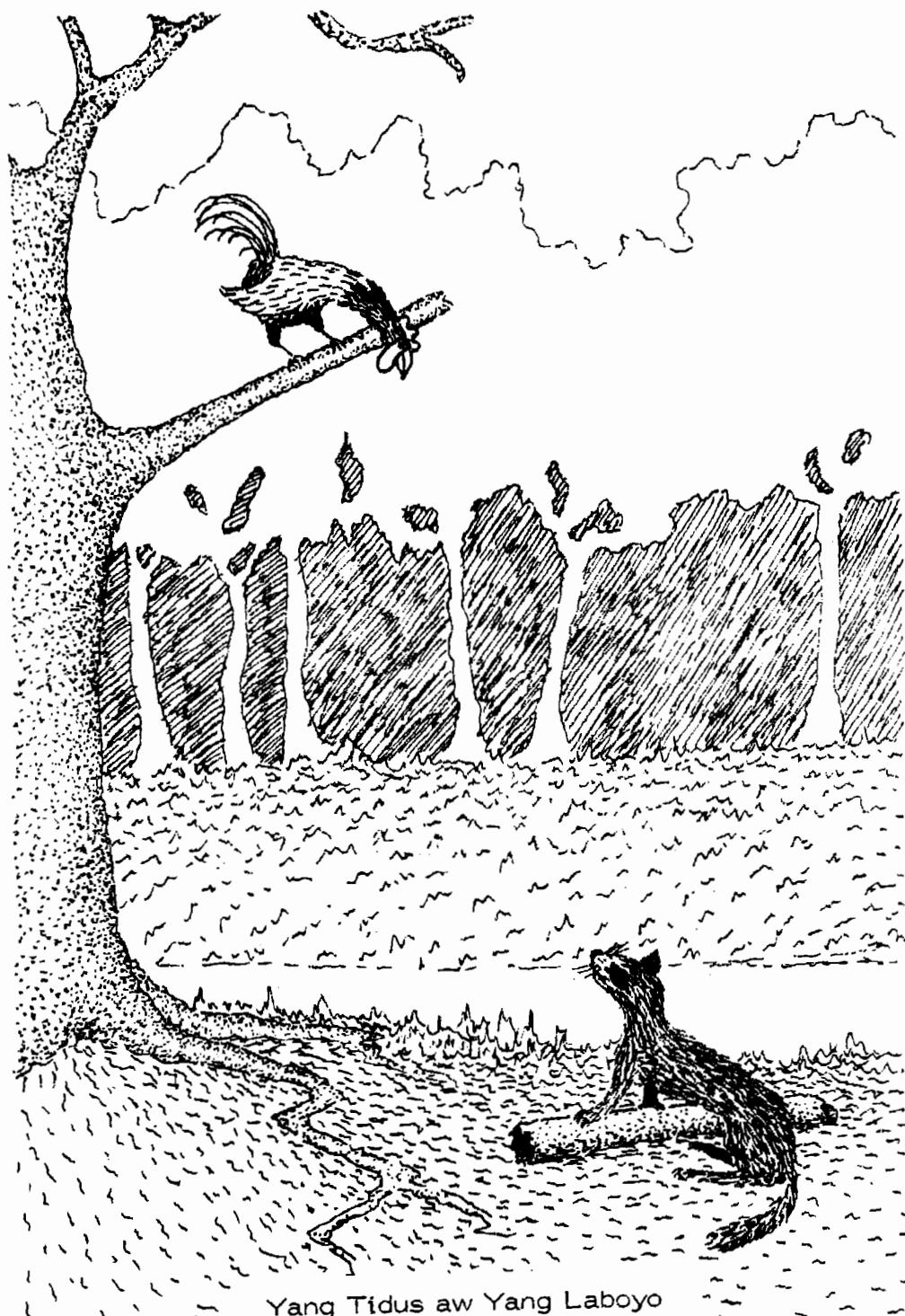
The Department of Education and Culture of the Philippines is proud to present this latest volume in a nationwide series designed to teach the national language through literacy in the vernaculars. It will strengthen both the parts of the nation and the whole.

Juan L. Manuel
Secretary

Yang Manga Omanoman

	Page No.
1. Yang Tidus aw Yang Laboyo	2
2. Yang Sagoksok aw Yang Ponay	5
3. Yang Bakaka aw Yang Soso	8
4. Yang Barod aw Yang Tikling	14
5. Yang Manok aw Yang Mandaragit	19
6. Yang Bowaya aw Yang Koko aw Yang Ido	24
7. Yang Tollarabon aw Yang Amo	32
8. Yang Amo aw Yang Bowaya	43
9. Yang Langgam na Tonton	59
10. Yang Baklug aw Yang Ambak	63
11. Yang Babatokon Nang Mangkatadung sang Wakag	70

Yang Tidus aw Yang Laboyo

Yang Tidus aw Yang Laboyo

Asang tunga nang kagorangan yang laboyo yamapon nang kaoy. Kayan, yamatana yang laboyo mapon sang kaoy, yadatung yang tidus sang apit nang kaoy na yaponan nang laboyo. Yang tidus sikun magtungatunga nang kagorangan. Kayan, yakanupad nang kaoy na yaponan nang laboyo yang tidus, yagtagaok da yang laboyo, laong, "Pagtagao-o-o-o-ok." Yaratan yang tidus nang tyagaok nang laboyo. Kayan pagkita nang tidus na yang laboyo kadi yang yagatagaok, laong naan, "Wanak gauma ako na ikita kanmo. Amaimo, kay wanak, na mapanaog kaw naa disaang yaponan mo kay aon pagalaong ko kanmo?"

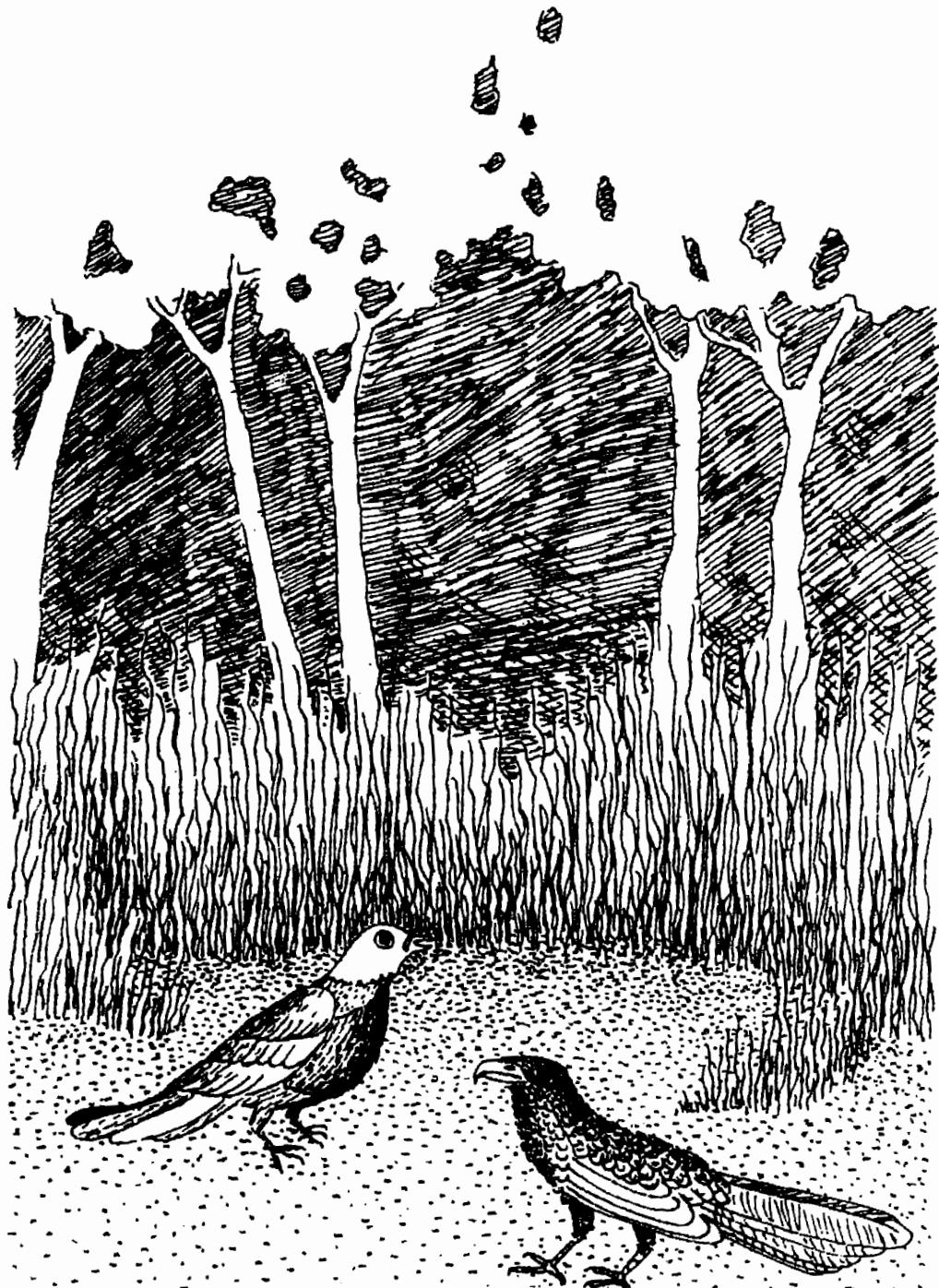
Kayan laong nang laboyo, "Wanak, yamalluk ako manaog. Tinuud powanak ta kaw, tonay daw ako kaanun nang kadaygan na binatang." "Panaog da," laong nang tidus, "kay way makaono kanmo. Yatigam kaw na kariko nang langgam aw kadaygan na binatang gasapa na di magawaring sang isaisa."

Kayan yakampus yang sorit nang tidus yanganawanaw yaan. Paglingguka naan adto sang laboyo, laong, "Wanak, nanang kikita mo?"

"Yang manga ido," laong nang laboyo, "yanagpadurug ani. Asang ligad silan nang kagorangan."

"Mapanaw da ako, kay wanak," laong nang tidus. "Ayaw adto, kay wanak," laong nang laboyo. "Nanga yamalluk kaw nang manga ido?" Kayan laong nang tidus, "Wara, wara ako akalluk nang manga ido. Yamalluk ako daw di silan tomangkap sang gogod. Aw yamalluk ako oman daw wa udungug silan sang gogod. Daw wa silan akatigam na yang kariko nang binatang gasapa na di magawaring sang isaisa. Adoon mapanaw da ako disini kabway wà pa adatung ani yang manga ido."

Yamaikurikul yang laboyo sang pyagalaong nang tidus. Kayan dyomaragan yang tidus adto sang tunga nang kagorangan.

Yang Sagoksok aw Yang Ponay

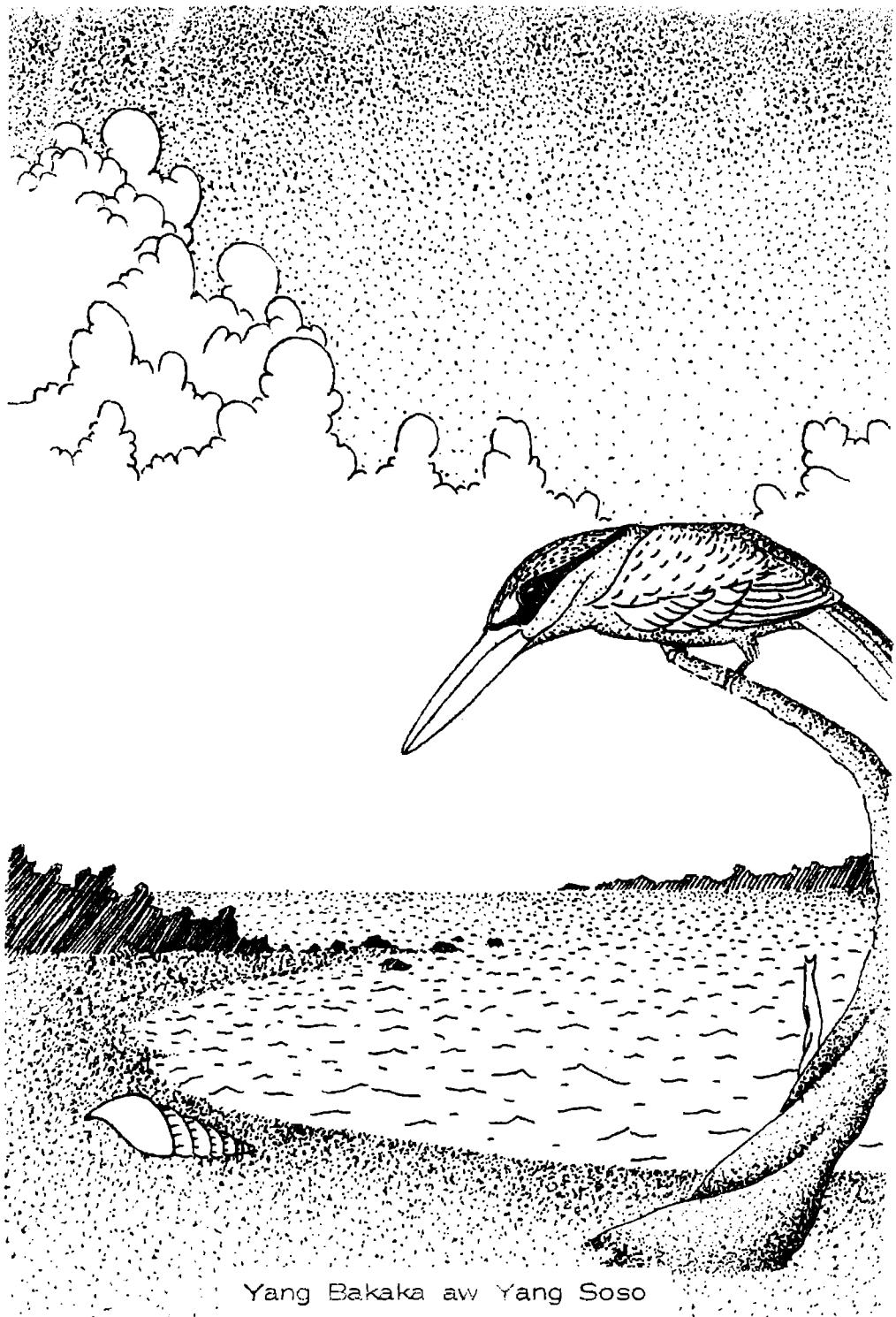
Yang Sagoksok aw Yang Ponay

Kadini, laong nang gogodanun nang mangkatadung, yaan kono na langgam, yang ponay gauya arag disang kogon. Yang langgam na sagoksok wara magauya sang kogon, asang mangkakagwas na kaoy.

Kayan aon allaw disinyan na gakita yang sagoksok aw ponay disang kilid nang kogon. Sapon silan magkita disaan kay yang sagoksok yanagok sang lagaraga. Yang ponay gaburadbura disang sisiblatan nang suga. Laong nang ponay adto sang sagoksok, "Wanak, madyaw kay gakita kita adoon." "Nanga, kay wanak?" laong nang sagoksok. "Wanak," laong nang ponay, "aw pyagidaragan ta, magaballin garo kita sang paguya." "Monnonong pagballin, kay wanak?" laong nang sagoksok. "Maynini, kay wanak," laong nang ponay, "ikaw disining kogon maguya, ako dato sang kagorangan." Yadogay makaibak yang sagoksok disaan sang sorit nang ponay. Yagadumduum yaan.

Kayan, laong nang sagoksok, "Na, nanga nginyan, kay wanak, isingin ninyan?" "Isingintaa naan, kay wanak, kay yang oni mo gyagayon disang kogon. Yang oni ko gyagayon disang kagorangan, disang kakagwasan nang kaoy," laong nang ponay. Kayan laong nang sagoksok, "Tama kono agaw, kay wanak, magasipagoni kita." "Ikaw yang ona pagoni, kay wanak," laong nang ponay. Kayan yagoni yang sagoksok.

"Anda, kay wanak," laong nang ponay, "bung agayonon kaw sang kakognan." "Ikaw kono, kay wanak, pagoni," laong nang sagoksok. Pagmauungguway yang ponay, yagkallingi maningug yang sagoksok. "Bunnal kadi agaw, kay wanak," laong nang sagoksok, "agayonon kaw magoni sang kakagwasan nang kaoy." Matamo adoon asang kogon magauya yang sagoksok, asang kakagwasan nang kaoy yang ponay.

Yang Bakaka aw Yang Soso

Yang Bakaka aw Yang Soso

Somapayan yang suga, gakita yang soso aw bakaka disang sabangan nang tobig. Laong nang bakaka sang soso, "Madyaw sa agaw, kay wanak, gakita kita adoon." "Nanga, kay wanak?" laong nang soso. "Aon pagalaong ko kanmo, kay wanak," laong nang bakaka. "Nana, kay wanak, yang pagalaong mo kanak? Paglaongan da sa adoon. Bung maomanoman ak, kay wanak, magosongsong." "Yaan yang pagalaong ko kanmo, kay wanak, yang magatigyanan kita, magapariya kita daw sini yang maanug kanatu. Ikaw, kay wanak, madaragan ako malayog. Yaan yang daugan yang pitong ka katadman. Ayn nang amaona domatung sang kapitong ka katadman yaan yang yadaug."

Yadogay makaibak yang soso disaan. Yamapangudungkudung nang agit nang bakaka kanaan. Kayan pagibak naan, laong, "Wanak, gapaballung kaw koraw kanak. Sining yapagpariya, kay wanak, sang karutuy ko manaw kontara kanmo na kaanug lomayog. Yang alayogon

mo nang akaomas sang kamama di ko adatungun panawun nang sang allaw." "Yaan sa agaw, kay wanak, yang akatoowan aw daugun mo ako. Dungug mo, kay wanak, aw daugun mo ako." Yamatana yang sorit nang bakaka, laong nang soso, "Maski marutuy ako manaw, kay wanak, itigiin ta. Domaug sa agaw aw daugun, madyaw yang itigiin. Nanang akatagaan da. Awgaid, kay wanak, di pa kita naa adoon, kisurum da kita magpariya." "Maski kano, kay wanak," laong nang bakaka. "Diin kita magkita kisurum, kay wanak?" laong nang soso. "Disini la, kay wanak." Kayan yagsipanaw yang bakaka aw yang soso disaan.

Di ta pakadogayun, yaallaw da yang banwa. Masurum pa yagkita da yang bakaka aw yang soso disang pyagatongan nilan. "Anda, kay wanak," laong nang bakaka, "dayon da agaw yani." "Uu, kay wanak," laong nang soso. Kayan yagsipagsikad yang bakaka aw soso disang pantad. Kayan yagsipaglukat silan. Dyomaragan da yang soso

aw layog yang bakaka. Layog yang bakaka disaan na gaid magpakagaris sang mata. Di akaomas sang kamama dyomatung da yang bakaka sang sang ka katadman. Kayan pagdatung naan disaan mangiyak.

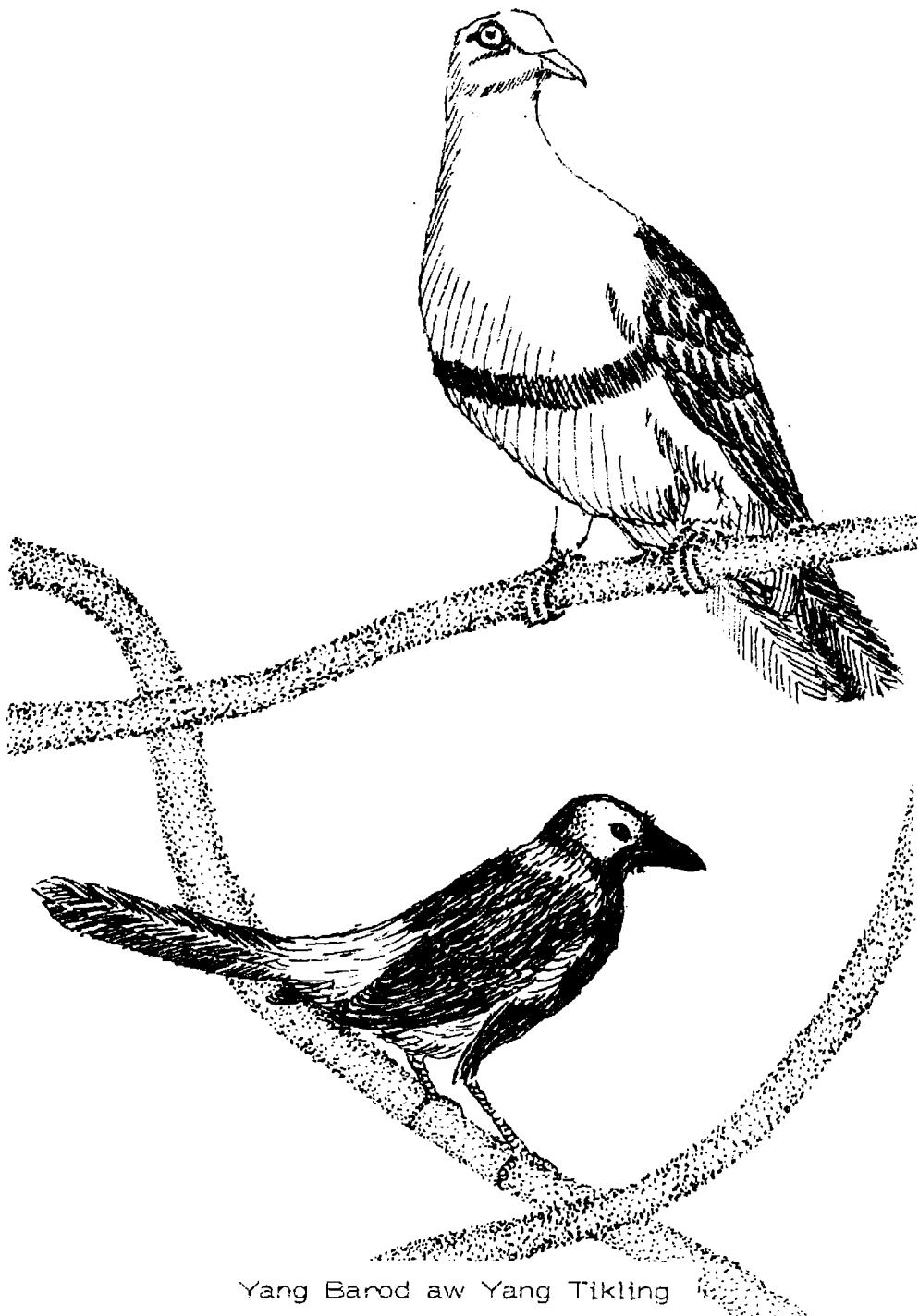
Laong nang bakaka, "Wain da kaw basoso." "Aadi bakaka." Kada domatung yang bakaka sang sang ka katadman, nginyan da yang pyagalaong, "Wain da kaw basoso," iibak nang soso, laong, "Aadi bakaka." Kayan dosaan sang ka katadman koman yang alayogon nang bakaka, magadaug da silan sang soso. Disaan, yobos da nang bakaka yang kusug lomayog kay sang ka katadman koman, magadaug da silan sang soso. Kay yaan na pagpamakot garo naan lomayog, namarakman, pagdatung naan sang katadman aw yangiyak da yaan, yaan da, pyagatobag yaan nang soso asang kaonaan naan. Kayan, but na, nginyan koman na katadman magadaug da silan sang soso, yobos da agaw naan yang kusug naan lomayog. Kayan

dosaan, gaipadadatung yaan sang katadman na pagadaugan nilan, paningug naan sang kaonaan naan disang pagadaugan nilan, yangiyak da yang soso, aw tinagad paglaong na, "Wanak, daug ta kaw kay. Yaona ra kay ak domatung adi." Apon dak man yang bakaka nang bangaraw. Yapanimorsimol yaan na dyadaug nang soso. Laong nang soso, "Onnoon sa yani, kay wanak, daug kaw sa." "Na onnoon sa, kay wanak," laong nang bakaka, "agaw maynaan soroti mo, ikaw yang madaug." Nanang abayun pa ta saan, daug yang bakaka nang soso sang tigyanan sang kaanug.

Yaan sapono domaug yang soso kay sikun sang kanaan katigaman. Wa yaan mapagpariya sang bakaka nidtong allaw na gabaraw silan kay yomona yaan mapagibaraw sang kanaan kainagadan. Yaan yang pyapagbaraw naan sang kainagadan naan na yang pitong ka katadman na pagapariyaan nilan sang bakaka, pito silan yang magauya. Sang ka soso kada sang ka katadman. Yomoyon

yang kainagadan naan disaan kay yaan yang gyogokod nilan yang kanilan dungug. Adoon dungug nilan kariko kay yang kaanug nang bakaka lomayog dyadaug nang soso na tagkarayan da yamausun aw yapanaw.

Asaan da taman yang babatokon sang soso aw bakaka.

Yang Barod aw Yang Tikling

Yang Barod aw Yang Tikling

Bakis yang suga disinyan yamapon yang tikling sang pongog na kaoy, pagtanaw naan gapadlug lomayog agkanaan yang barod. Pagapon nang barod yang pongog na kaoy na yaponan nang tikling. "Wanak," laong nang tikling sang barod, "wain pa kaw magsikun?" "Adto kanami, kay wanak," laong nang barod. "Nanang pyagguna da mayo, kay wanak?" "Nana sang amapagguna, kay wanak, yapakatingun. Aw yasakat, kay wanak, yanganap sang makaan." "Nana pa sa agaw, kay wanak, yang inangun ta na di mangaankaan," laong nang tikling. "Murug sa di kita mangaankaan, kay wanak, na amatay da sa kita nang gutum," laong nang barod. "Uu sa agaw, kay wanak," laong oman nang tikling.

Magkadaig pa na manga kabarawbaraw nang tikling aw barod disaan. Maski nana ra yamabaraw nilan disaan. Aon aw wara yamasorit nilan. Kayan yamatana silan managkabarawbaraw disaan, titigpurag da nang barod maglaong, "Kay

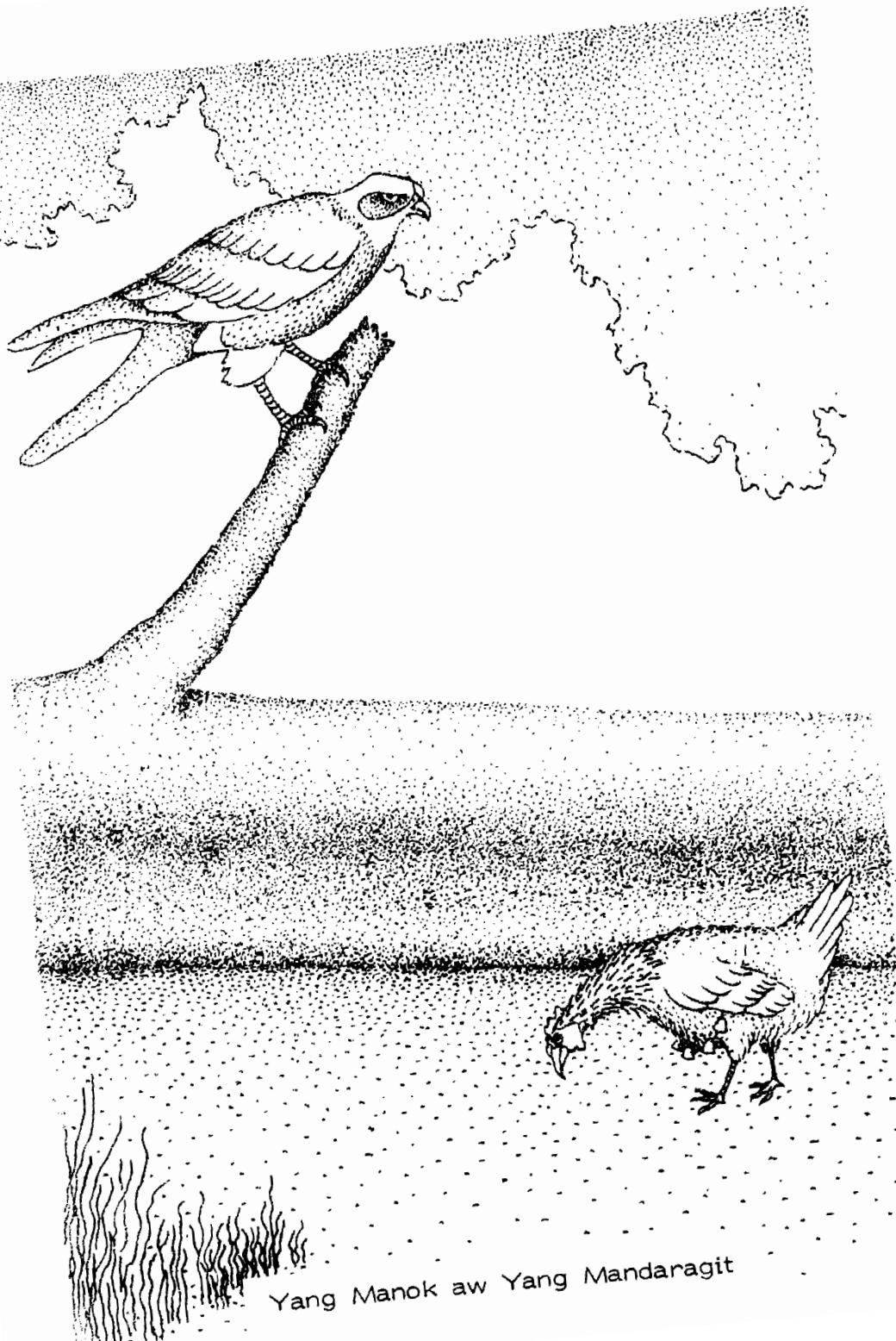
wanak, agad madaig yang pyagabarawan ta, makasurangsurang da, madyaw koraw, kay wanak, aw aon paglaong ko kanmo?" "Nana sang makaparaat, kay wanak, aw madyaw yang pagalaong mo kanak," laong nang tikling. "Yang pagalaong ko kanmo, kay wanak, aw pagiyagdan ta, yang magapariya garo kita daw sini yang maanug kanatu lomayog aw maanug magdara." "Na, nanang adaraun ta, kay wanak?" laong nang tikling. "Ikaw, kay wanak," laong nang barod, "magadara nang asin, ako yaan yang adaraun ko yang gapas. Pitong ka butay yang alayogon ta. Ayn nang amaona domatung sang kapitong ka butay yaan yang madaug." "Antak sa, kay wanak," laong nang tikling. Kayan, di ta pakadogayun, yagsipagtarpuspus da silan. Impun da yang daraunun nang tikling na asin aw yang daraunun nang barod na gapas. Kayan yagsilukat silan lomayog. Yang tikling gatorong nang asin, yang barod gatorong nang gapas. Sokod silan

yamatama lomayog yukurug yang dagudagung bugsak na maynang matabid na orisi. Kayan yoranan yang tikling aw yang barod. Yotonaw yang dara nang tikling na asin. Kayan yagpillot yang gapas na dara nang barod kay yamabasa nang oran.

Kayan unaun tomonaw yang dara nang tikling na asin, wa da. Kay wa day dara nang tikling na asin, magaan da yang paglayog naan. Na yang barod wa da makalayog abay kay yangdukut da sang kanaan bobol yang gapas na yabasa da nang oran. Kayan yaan yang yamaona domatung sang kapitong ka butay yang tikling kay magaan da man yang dara naan na asin. Aon pa sa agaw yamasama na asin na dara nang tikling tonay tatagbi koman. Yang barod, gaid da karayan domatung ansang kapitong ka butay kay pyagapillotan nang gapas yang kanaan bobol. Adoon yaan yang yadaug yang tikling. Yaan yang yakasogata, maski madaug yang tikling, yang

yamabangag yang oro naan na tyotonawan nang asin. Na yang barod sa oman, wa da arag akakamang yang gapas na yudukut sang bobol naan. Wakaw adoon way manga bobol sang oro nang tikling kay yosopo nang mona nilan na yamabangag na tyotonawan nang asin. Adoon kariko nang tikling, magsompaw pay magsompaw kanilan way bobol disang oro, bangag. Na yang barod sa oman, magsompaw pay magsompaw aon gapas sang kanilan bobol kay yakagaon nidtong kanilan mona na dyudukutan nang gapas yang bobol na yoranana na yapagpariya sang tikling.

Yaan yang babatokon nang kamonaan sang kadurugdurug nang tikling aw yang barod na gatigi sang kaanug lomayog aw kaanug magdara.

Yang Manok aw Yang Mandaragit

Yang Manok aw Yang Mandaragit

Laong nang mangkatadung, kadini kono magobay yang manok aw yang mandaragit. Kayan aon allaw disinyan na yang manok na tagal aon apanawan. Na yaan, kay aon man apanawan, yagakamurug yang tagal na manok sang pandaundaun naan, yang pagapakakus naan sang kanaan lawas. Yang kadaygan na manga pakakus wa akaukud yang tagal na manok. Yaan gaid yang yakaikud sang manok yang paningsing, yang kadaygan aon kanang manok. Maynang taod kono aon kanang manok kadini. Yang tongkaring, paratina, taklay aw yang kadaygan pa arag aon kono kanang manok kadini, sagimpa agaw nang babatokon nang mangkatadung.

Adoon kay wa may paningsing nang manok na amagamit naan na mapanaw yaan, yakaungud da yaan na yang bobay na mandaragit aon paningsing. Kayan kay magamigo silan, kyomadto yaan sang mandaragit kay muburus yaan sang paningsing. Yadatung yaan adto, laong naan adto sang

mandaragit na bobay, "Andi, paburusa ako· sang kanmo paningsing." "Antak sa, kay andi," laong nang mandaragit, "yagbaraw sang iyan. Tonay, kay andi, di da mo gaid pagtanakun kay posaka yaan, kabilin pa yaan nang kanami kamonaan." "Dili ko, kay andi, atanakun," laong nang manok na tagal, "adadyawun ko." Kayan yatag nang mandaragit yang paningsing adto sang manok.

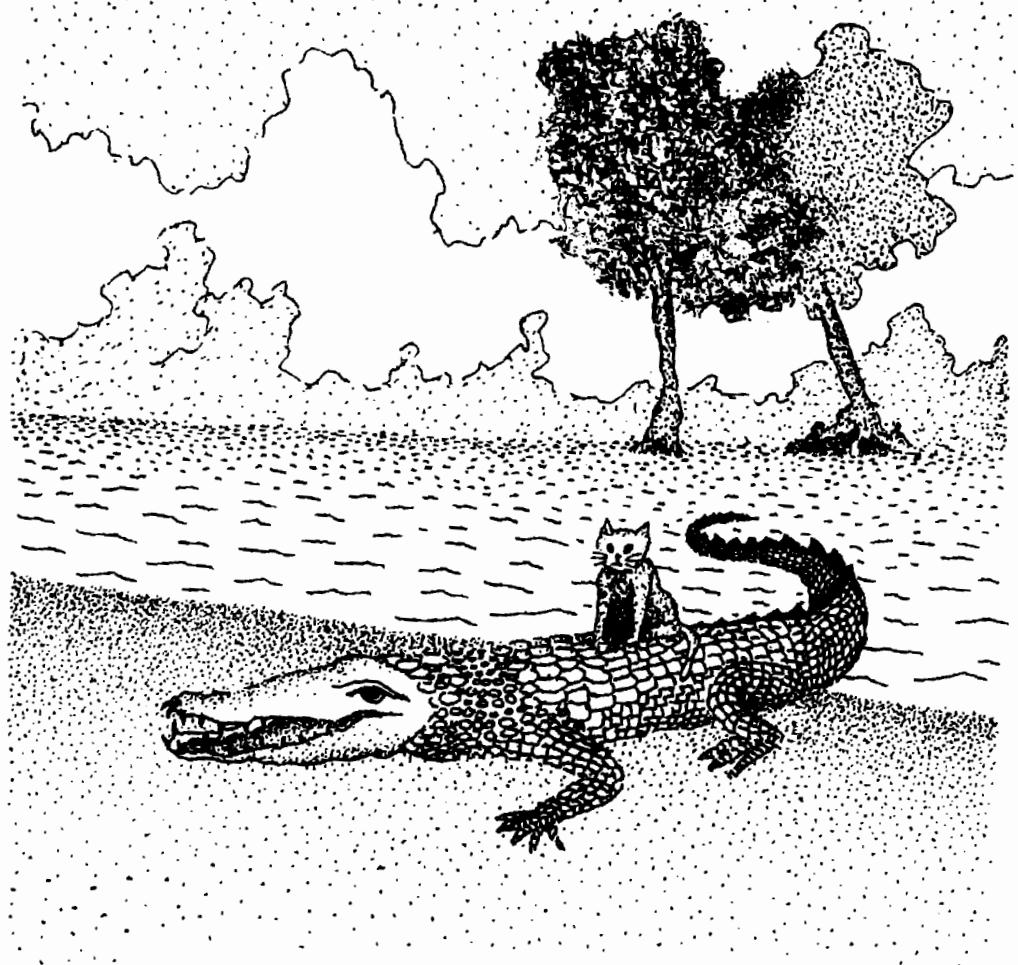
Panaw yang manok na yakaburus da sang paningsing nang mandaragit. Durug yapanaw yang manok gapangapitapit mangaka sang darag disang daran. Unaun yaan mangaka pagtanaw naan sang paningsing na byurusanaan sang mandaragit wa da disang kamot naan. Amayka yang pagkauruk nang manok disaan, na wa da kaw minda naan. Ampan way kyakaasaasaan nang kanaan ginawa. Yaan yang kyainangan da naan disaan yang yangaka ra sang darag, gaanap yaan ssang paningsing nang mandaragit na yamatanaak naan. Anapanap yaan disaan sang paningsing, na baya

da magatangku na yanuga da yang anniput. Maski agaw yagono yaan magborot maganap, tonay di da koraw ikitaun yang paningsing nang mandaragit. Kayan pagori naan disinyan yaparabay yaan adto sang mandaragit. Gabatok yaan na yang paningsing na byuslan naan yamatana. Yamadaman yang mandaragit na yudungug na yamatana yang kanaan paningsing. "Adoon," laong nang mandaragit, "kay tyatanak mo yang kanak paningsing obogtoon ta yang kamagamigo natu. Agaw yagamigo da kita oman aw kitaun da mo yang kanak paningsing. Kabway di pa mo ikitaun yang paningsing ko, magbono kita. Aw manganak kaw, adagitin ko yang osoy mo." Ampan wa makasopla yang manok sang pyagalaong nang mandaragit disaan. Murug somopla yaan yamalluk yaan sang mandaragit.

Nanang abayun pa ta, yaan yang yatoman yang pyagalaong nang mandaragit. Buku da silan nang magamigo sang manok kay tyatanak man nang

manok yang kanaan paningsing. Kay laong nang mandaragit, "Magsompaw pay magsompaw kanatu magbono, aw di makaori yang kanak paningsing."

Na kay tigkan man adoon wa ikitaa yang paningsing, tigkan adoon nang manok maganap, wakaw yang manok adoon yaan da yangaka, kay gaanap sang paningsing nang mandaragit na tyatanak nang kanilan mona, aw tigkan adoon yang manok aw mandaragit magbono, pyagadagit nang mandaragit yang osoy nang manok.

Yang Bowaya aw Yang Koko aw Yang Ido

Yang Bowaya aw Yang Koko aw Yang Ido

Paglanab nang dagat yagpaigad da yang bowaya, yananawtanaw yaan ansang nabnaban nang dagat kay daw aon madawi naan. Unaun yaan magpananawtanaw yaan yang kinita da naan yang ido na gadaas sang byubul naan na baboy. Laong naan adto sang ido, "Wanak, nanang iinang mo disaan?" "Wanak," laong nang ido, "gadaas ako sinning byubul ko na baboy." "Pasawitsawita ak, kay wanak," laong nang bowaya. "Antak sa, kay wanak," laong nang ido, "yagbaraw sang iyan." Magdaas yang bowaya sang sama nang ido. Kayan pagkatapos nang bowaya komaan sang sama nang ido, magpangosiposip yaan sang ido daw yoonnono yang pagbubul sang baboy. Laong nang ido, "Aw kimita kaw, kay wanak, sang baboy, tanama lopoglopoga durug pagoma. Kayan aw saoton da mo tanama ra kagata. Ikaw da yang matigam saan daw onnoon mo yang pagpatay aw saoton da mo." "Mingkaw kadi naan, kay wanak, aw yububul." "Uu, kay wanak," laong nang ido. "Di da mo,

kay wanak, pagkaringawan."

Kayan, yalabay yang dowang gabi yoman magad nang lanab yang bowaya. Pagpanganawanaw naan agsaka yaan yang kinita da naan yang dagdagung pakut na yandolyang disang pantad. Lopoga naan yaang baboy, durug yaan gaoma, na wa da kaw minda naan. Nana kawng masaot nang marutuy man yang bowaya domaragan disang lopa. Gaid da naan bangaun yang dila naan nang pagobas sang pagpamakot garo naan na asaoton yang baboy. Gaid da yaan mapangudungkudung na tyanaw da naan na maawat da yang pagurangan nilan sang baboy na lyoropog naan. "Matag sa," laong naan disaan, "dyodogadogaan sa ako nang powanak ko na ido. Magakita pa sa kita." Byantaan da naan yang ido. Ori dak man yaan ansang dagat, ansang sabangan nang dagdagu na tobig.

Pagsaot oman nang dowang gabi, oman yaan magad nang lanab. Yaan yang kinita da naan

disaan yang koko na gadaas sang byubul naan na dagdagung ammakin. "Wanak," laong nang bowaya, "nanang iinang mo disaan?" Yariyat yang mata nang koko na yaratan nang sorit nang bowaya. Laong naan, "Pagarat ko, kay wanak, kanmo. Gadaas ak, kay wanak, sining byubul ko na ambaw." "Madaig pa, kay wanak?" laong nang bowaya. "Aon pa, kay wanak, makaan kaw," laong nang koko. "Tagi ak kono, kay wanak." Kayan yatac dakman nang koko yang sangotod sang byubul naan na ambaw sang bowaya. Misan da nang bowaya songitan yang sangotod na ambaw, asta pa yang pusa nang oro yuupud naan lamonon. Yamatas pos naan kaanun nginyan gakabarawbaraw silan sang koko.

Laong naan, "Wanak, pyagaonnono mo yang pagbubul sang ambaw aw kinita da mo?" "Wanak," laong nang koko, "Kyakagat ko." "Dili, kay wanak," laong nang bowaya, "yaan yang pyagaosip ko daw yoonnono mo yang pagdakup. Daw

dyadadari mo lopogon daw yoonnono mo." "Wanak," laong nang koko, "maski nanang ikitaun ko, tabilay, ambaw, aw yang tagutuk, yoona ko duutduutun. Ampan, kay wanak, dili ak magkagaskas aw gaduut ako. Magkagaskas pa, kay wanak, yang tinanap aw yomosag, dili ako aw aon dyuduut ko." "Magasiling ak nimo, kay wanak, aw aon kitaun ko na amakaan ko," laong nang bowaya. "Ikaw dakman sa, kay wanak," laong nang koko, "awgaid, kay wanak, aw magduut kaw, aw pagungudun mo na adatungun da mo logpatun yang dyuduut mo, tanama ra logpata." "Uu, kay wanak," laong nang bowaya, "di ko akaringawan yang pagindo mo kanak. Bay sang pagindo nang ido kanak, laban maat ko. Dyadayon ako naan papagomaun. Nana kaw, kay wanak, nanga yasaot ako sang baboy na yooma ko garo." "Dadaan nilan, magooma. Kyakaanadan nilan yang pagbayan sang ububurun nilan," laong nang koko. Kayan yagsipanaw yang koko aw bowaya disaan.

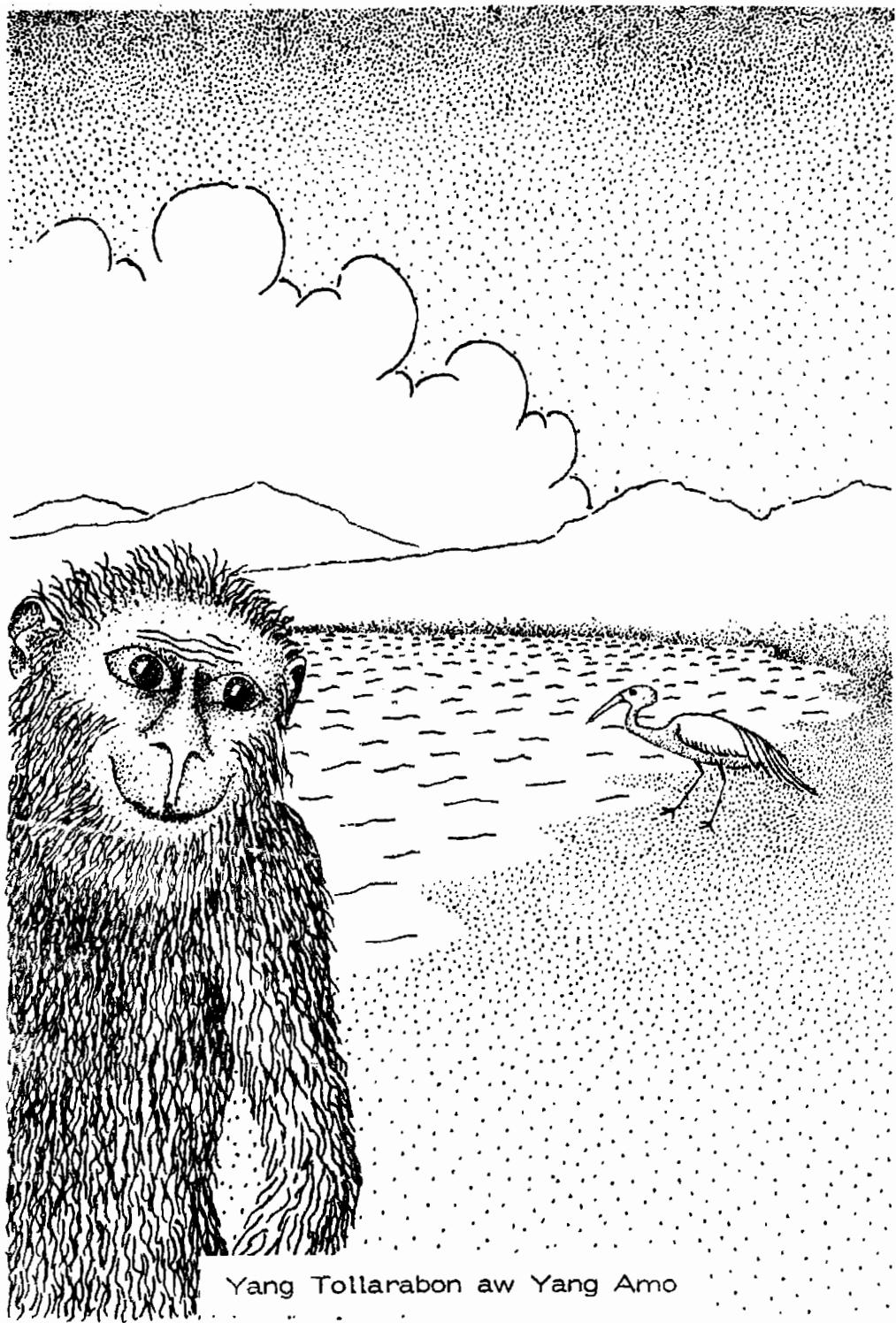
Di ta pakadogayun yoman da magad nang lanab yang bowaya. Maawat pa yaan kinita da naan yang baktin na yandolyang disang daplakan nang barud. Tanama naan yaan duutduuta. Ampan wa yaan magakagaskas na gaduut disaan. But na dyundum da naan na adatungun da naan aw ogdangan, yogdangan da agaw naan. Dawisik da yang baktin na yamakagat nang bowaya disang umpuk. Kayan kyallup nang bowaya sang dagat yang baktin, yaan yang yakamatay da yang yarumus da. Aadto ra nang bowaya adaasi yang baktin sang surud nang dagat. Durug yaan gadaas kyakaundan naan yang powanak naan na koko. Laong nang dumdum naan, bunnal kadi yang pyagaindo kanak nang koko. Bay dagaw sang pagindo kanak nang ido laban maat ko. Aw magkita kami sang ido, laban sa adawiin ko yaan.

Yaan, maski diin domaik yang bowaya, bubuut garo naan pagakita naan yang ido aw

koko. Karim naan pagakita yang ido kay osokmatan naan sang pagindo kanaan na maat, kipat adawiin da naan yang ido. Karim naan oman na pagakita yang koko kay apasalamatan naan sang pagindo kanaan na madayaw. Kayan aon allaw disinyan na yomoran nang dagudagu. Yang manga tobig yabaa. Yang bowaya gamalangoylangoy disang tobig na yabaa. Kayan pagtanaw naan agsaka, yaan yang kinita da naan yang koko na gapoko nang anod na yakaanggin da disang tobig, galantaw yang koko sang tobig na yabaa. "Wanak," laong nang bowaya sang koko, "nanang iinang mo disaan?" "Wanak," laong nang koko, "mataripag ak garo agdipag, wa ako makaagi disaang baa." "Diya, wanak," laong nang bowaya, "way pada makalluk kanmo, baba adi, kay wanak, aatud ta kaw agdipag." Agad; gaukunukun yang koko maba sang bowaya. "Wanak, ayaw magkalluk naku, kay ako, kay wanak, karim ko na makabarus kanmo sang madyaw na pagindo mo

kanak. Kay aw buku nang pagindo mo kanak dili ak makadawi sang baktin. Yakadawi ak, kay wanak, sikun kanmo." Unaun nang bowaya opayopayun yang koko yomaba rakman yaan nang bowaya. Langoy yang bowaya agdipag. Pagdatung nang bowaya agdipag lomogpat yang koko ansang pantad.

Yaan yang babatokon sang kadurugdurug nang bowaya, koko, aw ido. Yang koko anggan adoon di pagdawiin nang bowaya. Yang ido maskin diin pagkita nang bowaya adcon namarakman adawiin naan aw saoton. Yang koko maski magalangoylangoy pa nang tobig aw kitaun nang bowaya dili naan adawiin, kay yamarombos yang pagpowanak nilan sang koko.

Yang Tollarabon aw Yang Amo

Yang Tollarabon aw Yang Amo

Ambong na makagwas yang suga gakita yang tollarabon aw amo disang abas. Yang tollarabon sikun da manobogtobog sang manga ooragkas disang abas. Yang amo yabay pa mallukat sang manga batobato. Yang tollarabon disaan yagpoko da nang dagsa didi saka. Yaniksik yaan sang kanaan bobol, durug pyagasailap naan nang mata naan yang amo na yabay mallukat sang bato. Wa akadogay, pagtanaw naan sang amo yagpadlug da agkanaan. Maawat pa, laong nang amo, "Wanak, madyaw kaw, madaig koraw yang yamatobog mo disang abas." "Madaig, kay wanak," laong nang tollarabon, "agaw yomanggin da ako." "Ban ak, kay wanak," laong nang amo, "kagti yang bubugkay gaid yang yamakamang ko." Kayan madaig da na manga kabarawbaraw nang tollarabon aw amo disaan.

Yamatana silan magkabaraw, titigpurag da nang amo adto sang tollarabon, laong, "Wanak, maanug kaw lomayog?" "Toman, kay wanak," laong

nang tollarabon. "Wanak, r arutuy kaw lomayog," laong nang amo. "Tagon, kay wanak, aw yapagindo kaw kanak sang magpakaanug laban lomayog." "Na, kay wanak," laong nang tollarabon, "pagindowa ak kono." "Yang gapakarutuy kanmo, kay wanak, lomayog," laong nang amo, "yang bobol mo na laban madakmul." "Nanga, kay wanak?" laong nang tollarabon. "Pyagakabugatan kaw man nang kanmo bobol," laong nang amo. "Tagon, kay wanak, aw pyapispisan mo kanak yang bobol ~~mo~~, ban dosaan, kay wanak, maski yagono kaawat nang banwa na alayogon mo di madogay adatungun da mo." Yadogay makaibak yang tollarabon disaan. Dyudumduum naan daw bunnal yang pyagalaong nang amo kanaan. Kayan yamatana, laong naan, "Wanak, pispisi kono ako. Itigiin ko daw maanug ak agaw lomayog aw wa day bobol ko."

Yudungug yang amo dyadawat naan yang tollarabon kayan pinispisan naan. Pasamansamani nang amo pispisa yang bobol nang tollarabon, na

asta pa yang manga kosoy yabos naan. Kayan yamabos pispisan nang amo yang tollarabon byubutang naan sang dagsa na pyagapokowan naan. Laong naan, "Wanak, layog kono." Layog yang tollarabon. Diya, nanang makalayog pa sang wa day bobol. Yapagitpit gaid yang panid nang tollarabon aw yakabkab garo. "Wanak," laong nang tollarabon, "nanga yani wa da ako makalayog?" "Wanak," laong nang ~~amo~~, "tonay sangu kaw pyapapispis mo kanak yang bobol mo, bung sabo kaw makalayog, kay wanak, na yang bobol mo. Adoon di da kaw makalayog kay wa day bobol mo." Amay ka yang langut nang tollarabon sang amo disaan na wa day minda naan. Baan agaw lyangutan da, nanang amaimo naan sang amo? Wara. Di yaan makagaga. Kayan laong nang amo disaan, "Wanak, akapanawan da ta kaw. Ayaw da magkaiman, kay wanak, na amaboi pa kaw adoon. Agaukun da kaw nang tubak disaan." Pagpanik yang amo nang kaoy. Maglinogpatun yaan. Yang

tollarabon, gaid da magogpoon disang lopa. Wa da makalayog.

Kayan, di ta pakadogayun, yasaot yang torong gabi yutugbung oman yang amo ansang abas. Tanawa naan yang pinispisan naan na tollarabon. Iyan da yang tollarabon disang byubutangan naan. "Tii," laong nang amo, "ni wanak, yamatay da koraw, katagaan yaning orod sang lawas naan." Pagbilingbilinga naan yang tollarabon. Yang tollarabon disaan ampan di da magginawa aw pyopoti nang amo. Yang pyagalaong nang amo na orod disang lawas nang tollarabon yang kosoy kadi, yang bobol na baya gimiti. "Gawan boi pa si wanak," laong nang amo oman disaan, "mabati pa sinning tubak na yalasak nang mata naan aw yaning orod na yukutkut nang lawas naan. Lumban apanawan da ta kaw, kay wanak, disaan. Onnoon yamatay da kaw sa, antak da kaw abay kutkutun nang orod aw tubak disaan." Panaw yang amo. Yangabasan da yaan. Yamatapos yaan

mangabasan yomori yaan ansang kagorangan.

Di ta pakadogayun yang babatokon, pitong allaw aw pitong gabi pa dungan nang tollarabon pipispisan nang amo. Sang kawarong allaw yanugbung da oman yang amo ansang dagat. Parabaya tanawa yang tollarabon. Wa day kikita naan disinyang pyagapispisan naan. Laong naan, "Tii wain da koraw si wanak, dagaw kyaan da nang powanak ko na bibang. Toman kaw agaw, kay wanak, laban kaw gapasaya sang paglayoglayog mo ipan." Pangabasan yaan. Pyangtutug naan nang bato yang kabasan aw aon day kinita naan kayan aw yadogdog da kyaan da naan yang manga onodonod. Wa yaan akadogay sang abas yomori da. Yagpangarintapon da yaan nang kakaoyan.

Yaan yang maomanoman ta yang tollarabon. Wain kaw kadi yang tollarabon disaan adto ra sang tunga nang kogon kay yakalayog da man yaan na mangkaaba da oman yang bobol. Yang kogon na dyadatungan naan disaan aon sampono na makopa

disang tunga. Na yaan na makopa yangkabotok da yang batang nang bonga, mangilagilag yang bonga. Adoon yaan yang iinang nang tollarabon disaan yang yangakot yaan sang lokay nang kogon kayan dyaog naan disang makilibot nang makopa. Matag pilang allaw nang tollarabon yaan gawbukun disaan. Yaan na kakagwas nang makopa yagdadayaw upungan nang lokay nang kogon na yakot nang tollarabon. Kayan, but na pyagtanaw da nang tollarabon na madaig da yang yakot naan na lokay nang kogon, yumupung da nang makopa makilibot, lyomayog da yaan. Simingadto ra yaan sang dugpasanan nang powanak naan na amo. Pagdatung naan adto, iyan yang amo gaboroko sang pagsangaan nang kaoy. Apon yaan sang apit nang pyagaborokowan nang amo. Kuratkurat da yang amo na ikita kanaan. Laong, "Wanak, boi pa kaw kadi." "Wanak," laong nang tollarabon, "yotoyo maboi sang yamadadag ak nang imo mo. Yaomanoman yabos kaanun nang tubak yang lawas

ko." "Wanak," laong nang amo, "ilingawan da ta yaan." "Uu, sa agaw, kay wanak," laong nang tollarabon, "ban di ak makaungud kyakaundan mo. Ilingawan da ta yaan. Awgaid, kay wanak, nanang pyaginang da mo dini?" "Diya, wanak," laong nang amo, "yapatingun, yabay mapagligid sang gutum." "Na nanga, kay wanak," laong nang tollarabon, "gyugutum kamo adoon." "Uu, kay wanak," laong nang amo, "gyugutum kami kay yutubas yang bonga nang kaoy." "Wanak," laong nang tollarabon, "amayka yang kikita ko na kaoy na yobonga nang mangkapora na timimbaya mabotok yang batang na kyakabugatan nang bonga. Amayka aw pyamariga mo sang kanmo manga layon, akatabangan pa kamo. Aw pyagatanawtanaw ko yang bonga ninyan na kaoy, gyagayon nang pagkaanun mayo."

"Alladi kono kanak, kay wanak," laong nang amo, "atanawun ko." "Wanak," laong nang tollarabon, "onaa barigaa yang kanmo manga

layon. Kay aw ikaw gaid, kay wanak, laban sa di kaw mutunga komaan sang bonga naan na kaoy."

Kayan byariga nang amo yang kanaan manga kaarayonan. Yabosabos naan pagagad yang kanaan kapanunan. Alladi silan nang tollarabon ansang tunga nang kogon. Pagkifa sa agaw nang manga amo sang bonga nang makopa timimbaya silan managagaw. Ipiyagit yang manga piyas aw yagawan nang bagkal sang tyatakmagan garo nilan na makopa. Yabos silan sang ka panun magpanik nang makopa.

Kayan laong nang tollarabon disaan adto sang powanak naan na amo, "Wanak, akapanawan da ta kamo disaan, gatang aon day kamayo makaan. Awgaid aw aon kaburungan mayo disining makilibot nang kaoy na pyapanik mayo, di da kamo magkataro, kay wanak, kay dadaan nini na banwa." "Uu, kay wanak," laong nang bagkal na powanak nang tollarabon. Kayan lyomayog yang tollarabon. Kamang yaan sang atoron. Sonoga

naan yang kogon na dyaog naan disang makilibot nang makopa. Aw kallaga man yang atoron disaan na timimbaya magpanganganoos. Kayan laong nang amo na kadaygan, "Lagi, nanining yalagablagab sang makilibot ta." "Masyu, manga ukad," laong nang amo na powanak nang tollarabon, "katingun kamo, bung laong ni wanak kagayna, maski nanang batiin ta di ta asagmanun kay dadaan kono nini na banwa madaig yang magoni." Yatingun da yang kadaygan na amo na dyumungug da sang sorit nang pangoro nilan.

Kayan aw pegpanganganoos man yang atoron disaan, aw kasangab yang manga amo na yanagpanik nang makopa na way pagidunggan nang kyorisa nang manga piyas aw yang kyurat nang bagkal aw manga bayan. Murug mandaragan silan na diin magi sang yamalibot silan nang atoron na timimbaya magpaninila. Kayan mananagibsib silan na yakasogba nang atoron. Pagaripapas nang atoron mamatangmatang yang manga amo na

pyangkasaraban da. Yaan na kadaig nilan sambook koman nang mabdus yang yagsabit. Nginyan sabo masama pa kay yalasak nang longag nang kaoy na makopa. Sokod gaaripapas yang atoron yologwa nginyan sang longag kayan dyomaragan. Sana nginyan yamaklos pa yang ikog na kyakasarabsaban nang atoron. "Laban kamo," laong nang tollarabon disaan, "sang karopig mayo, ban dosaan dagaw yamaklos kamo nang atoron."

Nanang abayun pa ta disaan, yakabarus da yang tollarabon sang imo kanaan nang powanak naan na amo. Nginyang mabdus na yamabilin pa nang atoron, kyakatabangan pa nang longag nang lawas nang makopa, nginyan yang yadagdag pa sang manga amo adoon.

Yang Amo aw Yang Bowaya

Yang Amo aw Yang Bowaya

Masurumsurum pa iyan da sang abas yang amo, yallukad sang bato. Padaw aon day kinita naan na kabasan, tyanam da naan pangtutugun nang bato, kayan pyaingtubtub naan yang manga onod. Kayan yoman yaan mallukad. Unaun da yaan mallukad sang bato, pagkatagtaga naan dyungku da yang umpuk naan. Paglingi naan yaan yang kikita naan yang ikog nang bowaya. Wa yang amo ikita sang kaimo nang bowaya kay yakagat man sang umpuk naan. Yaan yang kinilaraan da naan na bowaya yang ikog na kikita. Laong nang amo sang bowaya, "Wanak, nanang yapabaya kanmo, yakaringaw da kaw, bung magpowanak kita." "Wanak, wa day magpowanak adoon. Apatayun ta kaw," laong nang bowaya. "Wanak," laong nang amo, "makalaro kaw sa kadi. Laong ko sa kagayna aw gapaballung kaw kanak."

"Yagpaballung sang akamangun ko yang atay mo," laong nang bowaya. "Bak, kay wanak, yaan," laong nang amo, "aw kamangun mo yang atay ko,

na amatay da sa ako kadi." "Agaw sa agaw, kay wanak," laong nang bowaya, "onaun ta kaw patayun, kay akamangun ko yang atay mo aw matay da kaw." "Kanmo rak man," laong nang amo, "aw patayun mo sa ako na ikaw dakman. Tonay, kay wanak, aw pyagidaragan ta, ona mo ak patayun paglaongan kanak daw onoon mo yang kanak atay, daw aon kaukdan mo." "Wanak," laong nang bowaya, "kimaya kaw yatigam daw onoon ko yang atay mo. Onoon, na akaanun ko, yang atay mo." "Gaosip ak, kay wanak," laong nang amo, "kay yang madyaw na magpowanak aw dadari kaoman, na agaw maynaan aon kyakasonoksonok nang ginawa nang sambook. Oman ta doon, kay wanak, daw aon kyakailingan mo digkanak. wakaw yaoman da yang papagpowanak mo kanak." "Wanak," laong nang bowaya, "nanang akailingan ko kanmo. Yaan gaid yang kyakailingan ko kanmo yang atay mo na pagaborong ko sang mata nang boyag ko na yukudul." "Uu, kay wanak," laong nang amo,

"nanga yang mata nang boyag mo?" "Yukudul," laong nang bowaya. "Wanak," laong nang amo, "bak aw kyukudul nang mata yang boyag mo, na ayaw da sa yang atay ko pagkamanga, kay yang atay ko di makablong sang sakit nang mata nang boyag mo. Tagon aw yangayo kaw kanak nang boborong, ban ko paglaongan, kay wanak, na agaid doritan yang mata nang boyag mo nang kanak boborong amawara da yang kasakit."

"Bunmal yaang pyagalaong mo, kay wanak," laong nang bowaya, "pangamang mo ak, kay wanak." "Di ak matigam magkagaro, kay wanak," laong nang amo, "wakaw borowi ako, kay pangamang ta kaw sang pagaborong sang sakit nang mata nang boyag mo." Aw borowi nang bowaya yang amo. Laong nang bowaya, "Wanak, di da kaw magkagaro. Aw magkagaro kaw, kay wanak, adoon, kayan yagkita kita oman, disaan, di da ta kaw oboiin, apatayun ta kaw." "Uu sa agaw, kay wanak," laong nang amo, "pataya ako aw kagaro ko yang

pyagalaong ko. Mallaw nang ambong yang suga, tagbowa ako disini. Adaraun ko yang boborong nang boyag mo." "Uu," laong nang bowaya, "mallug kaw komani mallaw nang gabi la." Panaw yang amo, galinogpatun yaan disang kababatwan sang abas.

Yadatung yang amo ansang lati, yangipo yaan sang bonga nang kaoykaoy na tagbi na mangkaporapora yang inog da. Kayan di ta pakadogayun, yamaambong yang suga, dyadara naan ansang bowaya yang boborong. Diya, maawatawat pa yang amo tyawag da nang bowaya, laong, "Wanak, wain da yang boborong?" "Yadi kay, kay wanak," laong nang amo. Atagan nang amo yang pyotos naan na bonga nang kaoykaoy. Okada nang bowaya, laong, "Wanak, onoon yani aw pagborong?" "Yani," laong nang amo, "aw pagborong mo, onaa ligisa. Pakaligisa, kay wanak. Yamarigis sabawi nang tagbi na tobig, kayan bibii yang mata nang boyag mo. Disaan,

kay wanak, aw di da makatana yang kasakit nang mata nang boyag mo na agaw maynaan, di da magakablong. Tonay di da kaw magdura saan na boborong kay maasang yang bao. Yang kaasang naan yaan yang makablong sang sakit nang mata nang boyag mo."

Kallup yang bowaya. Yadatung yaan ansang boyag naan, laong, "Ukad, iyan da kaw?" "Aani sa, kay ukad." "Masakit pa yang mata mo, kay ukad?" "Masakit pa." "Katingun," laong nang usug na bowaya, "aon yaning boborong na yaatag nang powanak ko na amo." Yang bobay na bowaya disaan, gatampung sang mata naan na yūkudul. Kayan linigis nang usug na bowaya yang bonga nang kaoykaoy na yaatag nang amo. Yamaligis, syasabawan naan nang tobig. Kayan byurat naan yang mata nang boyag naan. Bobowi naan. Kyakabobowan, aw magaaropasay man yang bobay na bowaya disaan na wa day maynaan. Matollok matigbangon yaan nang kasakit nang mata naan na

kyakabutangan nang boborong na yaatag nang amo. Wa day kaoronan naan aw wa day kaollawidan. "Matag sa," laong nang usug na bowaya, "gadogadoga kay kanak yang amo. Di pa ukudurun laban yang boyag ko aw buku nang boborong naan. Kisurum sa, magakita kita."

Wain kaw kadi yang boborong na yaatag nang amo sang bowaya na mangkapora, yang katombal na ilag. Nana kaw disaan, ampan di da magkaburat yang mata nang bobay na bowaya. Dapa nang kamao yang lyubagan. Agad pakaw agaw nang gyomaw na katombal na bibibi sang mata, wain di amasakit. "Dadaan," laong nang usug na bowaya, "aw pagkita ko yang amo, way pagpanongsongaw naan. Laban yaan garasay sang boyag ko. Magabayad yaan sang imo naan kanak. Dyodogadogaan ak naan."

Kayan disaan yamaallaw, masurum pa adto ra yang bowaya sang abas, yagbangan da sang amo. "Dadaan way pagkaboi mo na amo kaw aw pagkita

ta kaw adoon," laong nang dumdum nang bowaya. Nginyan pa na pagkaungud naan kinita da naan yang amo na gamamayook. Yadatung sang abas yallukad yang amo sang bato. Duutduuta nang bowaya. Yamasaid yaan sang amo, dyudungku naan disang umpuk. "Wanak," laong nang amo, "nanga yoman da mo kagatun yang umpuk ko? Bung masakit, kay wanak." "Dadaan kaw adoon na amo kaw," laong nang bowaya, "inumun ko yang dogo mo." "Wanak," laong nang amo, "kadaig nang tobig, iminum pa kaw sang dogo ko." "Nanga nginyang laban kaw madogadoga. Bay matay yang boyag ko na kyakabutangan yang mata nang yaatag mo na boborong. Buku koraw ngaon nang boborong, tonay kadi pyagalasay mo ngaon sang boyag ko." "Wanak," laong nang amo, "ayaw pa ak naa pagpataya, aon pa man boborong ko na kadaygan. Tonay, kay wanak, ngaong boborong na yaatag ko kanmo wa koraw makagayon sang sakit nang mata nang boyag mo. Tagon nang isa na boborong ko,

aw yaan yang pagborong, di pa amaallaw mallaw na gabi, aw butangan adoon, magakadyaw da yang mata nang boyag mo na yukudul. Wakaw, kay wanak, borowi pa ak naa adoon . kay mamamang sak sang tobok na boborong, yang makablong da sang sakit nang mata nang boyag mo." "Oboroyan ta kaw," laong nang bowaya, "awgaid magasabot kita na aw di kablongan yang sakit nang mata nang boyag ko nang boborong na adaraun mo oman ani, di da ta kaw oboin aw magkita kita oman." "Uu sa agaw, kay wanak, botbota yang atay ko aw di makablong yang boborong na aatag ko oman kanmo." Aw borowi nang bowaya yang amo.

Wa akadogay yagbarik da yang amo. Gadara nang boborong sang mata nang asawa nang bowaya. Yadatung yaan ansang bowaya, laong, "Yani kay kay wanak, yang boborong. Yani aw pagborong mo, onaa pangpingowa, kayan yamabos mo pingoon, kay wanak, tanama lubuka. Pakalubuka. Aw pagtanawun mo na yadumug da, burata ra yang

mata nang boyag mo aw bodbodi nang boborong. Nginyan kay, di da mo pagkaringawan yang kariko nang pyagalaong ko." "Uu, kay wanak, di ko akaringawan." Kallup oman yang bowaya. Yabay mangabasan yang amo.

Yadatung yang bowaya adto, pyoporay naan yang kanaan kaboyagan. Diya, nang bobay na bowaya, di da magkaburat yang mata. Apasapasa nang usug na bowaya lubuka yang yaatag nang amo na boborong. Yamarubuk, byuburat naan yang mata nang boyag naan, kayan byodboden naan nang lyubuk na boborong. Kisan kyakabutang yang boborong asang mata nang bobay na bowaya, yoman da yaan magaaropasay nang kasakit. Timiyao da yaan nang kasakit. Ampan di da magkaburat yang mata nang bobay na bowaya kay yabangun da nang lyubuk na paris nang gapo na kaoy. Dadaan pa masakit kayan dyaganan pa bodboden nang lyubuk na paris nang kaoy, wain di mukudul saan. "Agad," laong nang usug na bowaya, "laban sa

agaw matiyoba yang amo. Midiin pa sa yaan, magakita pa sa kita, kay lamos. Dadaan umura yang pagpangabasan mo, umura yang pagpanik mo sang kaoy aw yang pagpangwaring mo sang inog na saging." Yagdumut da yang bowaya disaan. Di da naan apasinsiyaan yang amo aw magkita silan oman kay pakamatayun da yang kanaan kaboyagan.

Pagkaallaw, masurum pa yapaigad da yang bowaya. Yadatung yaan ansang abas wa pa doon yang amo. Lubung yaan nang pantad disang tugbungan nang amo. Mata koman naan yang ikibit sang pantad. Sokod syusuganan yang abas, pagtanaw nang bowaya yagapangarintapon yang amo nang kababatwan. "Dadaan kaw adoon," laong nang dumdum nang bowaya, "ipilipok ko sang tango ko yang tinai mo." Yamasaid yang amo sang bowaya, gapallingilingi. Kay disaan yaglama ra yang amo sang bowaya. Kyaundan da nang amo na di da yaan oboin nang bowaya aw magkita silan kay yagtoo ra yaan na yang asawa nang bowaya

laban da kyudul nang mata. "Agad," laong nang dumdum nang amo disaan, "wa pa koraw ani yang bowaya." Abay yaan adto laskaw. Yadatung yaan sang pantad. gaid yaan aratan nang bowaya na yapamoragwad da disang pantad. Mologpat pa garo yaan, onnoon yasakum da nang bowaya yang kamaori na siki naan. "Dadaan, kay wanak, pyagtamanan da nang napas mo adoon." "Wanak," laong nang amo, "iimayaa pa sa, wa kay ak sang dogadoga." "Dadaan kadi," laong nang bowaya, "gadogadoga ak kanmo. Toman da, kay wanak, yang paglasay mo sang boyag ko." Kallupan nang bowaya sang dagat yang amo. Diya nang amo, ikisikisi digsurud nang dagat. Bay bogtowan yang amo. But na pyagtaw da nang bowaya na bay matay yang amo lyomotaw da yaan. Laong naan, "Wanak, pagapaginawaun ta kaw naa, di ta kaw aparabayun patayun, onaun ta kaw lasayun kay galasay kaw man sang boyag ko." "Ju sa agaw, kay wanak," laong nang amo. Yaan yang

yoman da makainguttingut sang bowaya yang yaamo yaan.

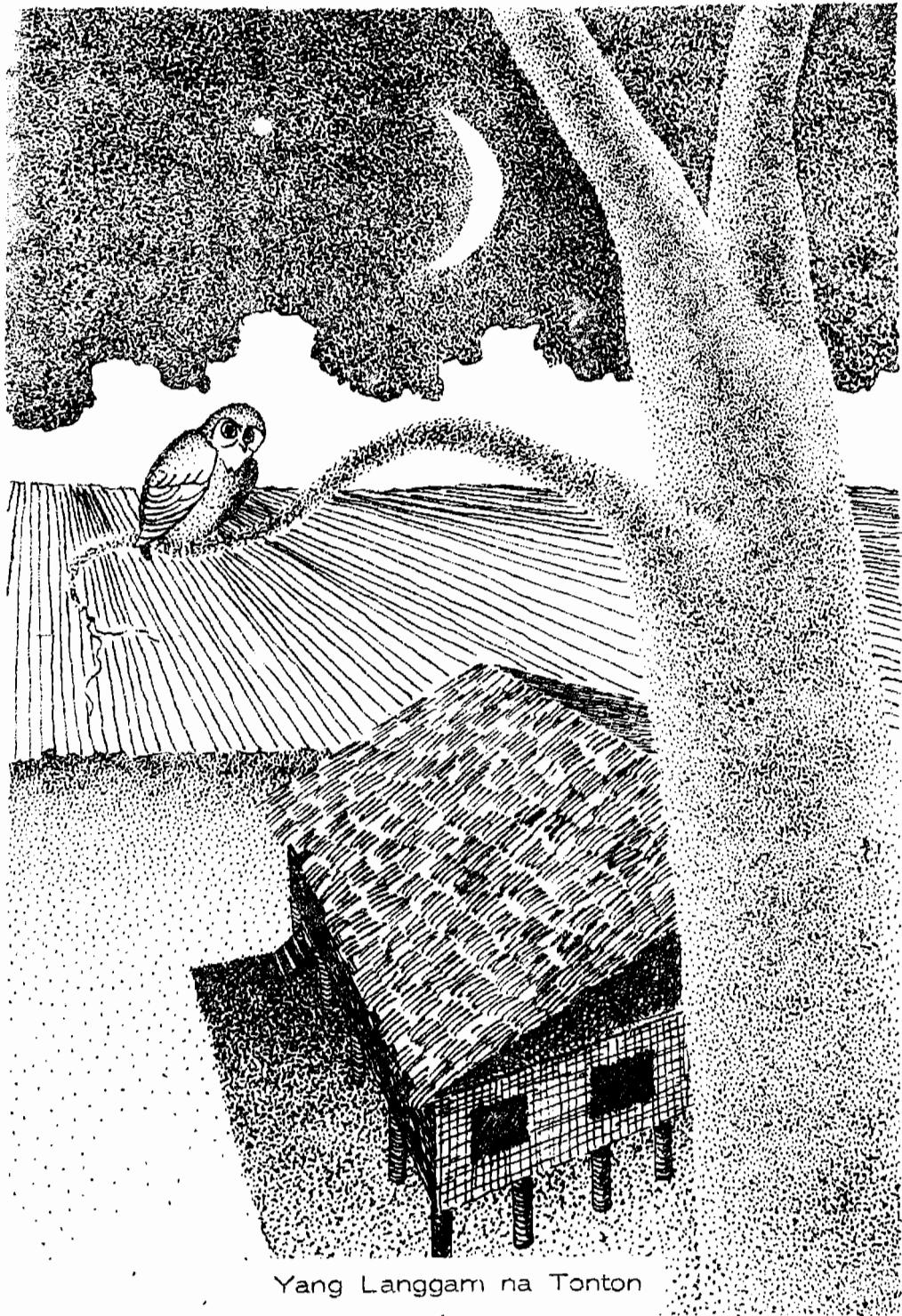
Omana nang bowaya kallupan yang amo. Pyagsibulsibul da naan digsurud nang dagat. Diya nang amo, pakamatayun da. Nginyan da, padaw pyagtanaw da nang bowaya na bay matay yang amo, yoman da yaan tomonga. Aw aadi babaw nang dagat silan di paglungaan nang bowaya yang umpuk nang amo. Kayan disaan lyomangoy yang bowaya adto sang ligad. Byabanga naan yang amo. Yadatung yaan adto, laong naan sang amo, "Wanak, magdura kaw sang katiyoba mo." "Wanak," laong nang amo na gapisngaun kay kyakalaskan nang dagat yang baba aw ilong, "nanang magadura pa sang apatayun da mo ako." "Yang kanmo manga karayonan, kay wanak, magadura aw matigam sang kadurugdurug mo. Yani, kay wanak, aw komallup ak oman di da ta kaw otonga, dato ra ta kaw loboson patayun sang pyagauyaan nami sang boyag. Aw domatung da ako adto obotboton da ko

yang atay mo kay pagaborong ko sang sakit nang mata nang boyag ko." "Diya," laong nang amo, "padsaw yang atay ko yang tood mo, na di kaw sa makakamang. Kay yang atay ko, kay wanak, wara disang surud nang lawas ko. Amapagod kaw gaid, kay wanak, magdara kanak ansang pyagauyaan mo kay wa dini kanak adoon yang atay ko." "Na wain kadi yang atay mo," laong nang bowaya, "pagindowan kanak." "Wanak," laong nang amo, madyaw da yang amatay ako, di ko pagaindo kanmo yang atay ko." "Nanga da kaw, pagindowan da kanak yang atay mo." Abaya nang bowaya domowa yang amo.

Kayan laong nang amo, "Wanak, yadto kay yang atay ko, bibitay ko sang kaoy." Tyolli da nang amo yang darag na yakasarangat nang baragun. "Onnoon ko yang pagkamang sinyan agtaas, di ak makapanik," laong nang bowaya. "Borowi ak, kay wanak," laong nang amo, "apanikin ko." Kayan byoroyan nang bowaya yang

amo. "Wanak," laong nang amo na yagpanik da nang kaoy, "yang atay ko, iyan da agtanak. Sangu kaw, kay wanak, byoboroyan mo ako. Adoon towad banwa koraw di da kita magakita." Ampan wa makaibak yang bowaya disaan nang paglangut naan sang amo. Adoon yakaungud da yang bowaya na magatingobod yaan, mapakamatay antak dorodan nang amo. Patinguntingun yang bowaya disaang sarad nang kaoy na pyagapanikan nang amo. Pyagtubakan da yaan. "Tii," laong nang amo, "nanga koraw si wanak wa da magaginukginuk, yamatay da koraw nang kainguttingut naan kanak." Bagti yang amo sang gangaw, donaga naan yang bowaya. Diya, ampan di da magginuk yang bowaya. "Yamatay da agaw si wanak," laong nang amo. "Agaw wa da ukudura na dyodonag ko. Mataman di pa ako motoo na yamatay da si wanak, tagon aw patakigtakigin ni wanak yang ikog naan motoo ra ako na yamatay da." "Attiya," laong nang dumdum nang bowaya, "ming kadi naan."

Patakigtakiga naan yang ikog naan. "Du," laong nang amo, "boi kadi si wanak, gatingobod kadi antak dorodan. Ming kaw kadi naan, kay wanak, gatamlay kaw kanak. Adi la ako, kay wanak."

Yang Langgam na Tonton

Yang Langgam na Tonton

Sang kadiniay pa na timpo, nangaong wa pay kono yamatay na otaw dungan nang otaw yamaimo. Aon dagdagu na baray na pyagauyaan nang dowa na pito na maglomon, gabunga silan, pito yang usug aw pito yang bobay. Yaan na baray dagudagu laban, kay dumduma ra sa, yang samporo aw opat na kawtaw yang gauya. Na disang apit naan na baray aon igit na kaoy na dagdagu, pyagangaranan nang amorawun. Yaan na kaoy sama pamilaan nang pito na maglomon na usug sang pawa nilan, kay pawa man yang makilibot nang kanilan baray. Wa da akapila nginyan kay pongog da.

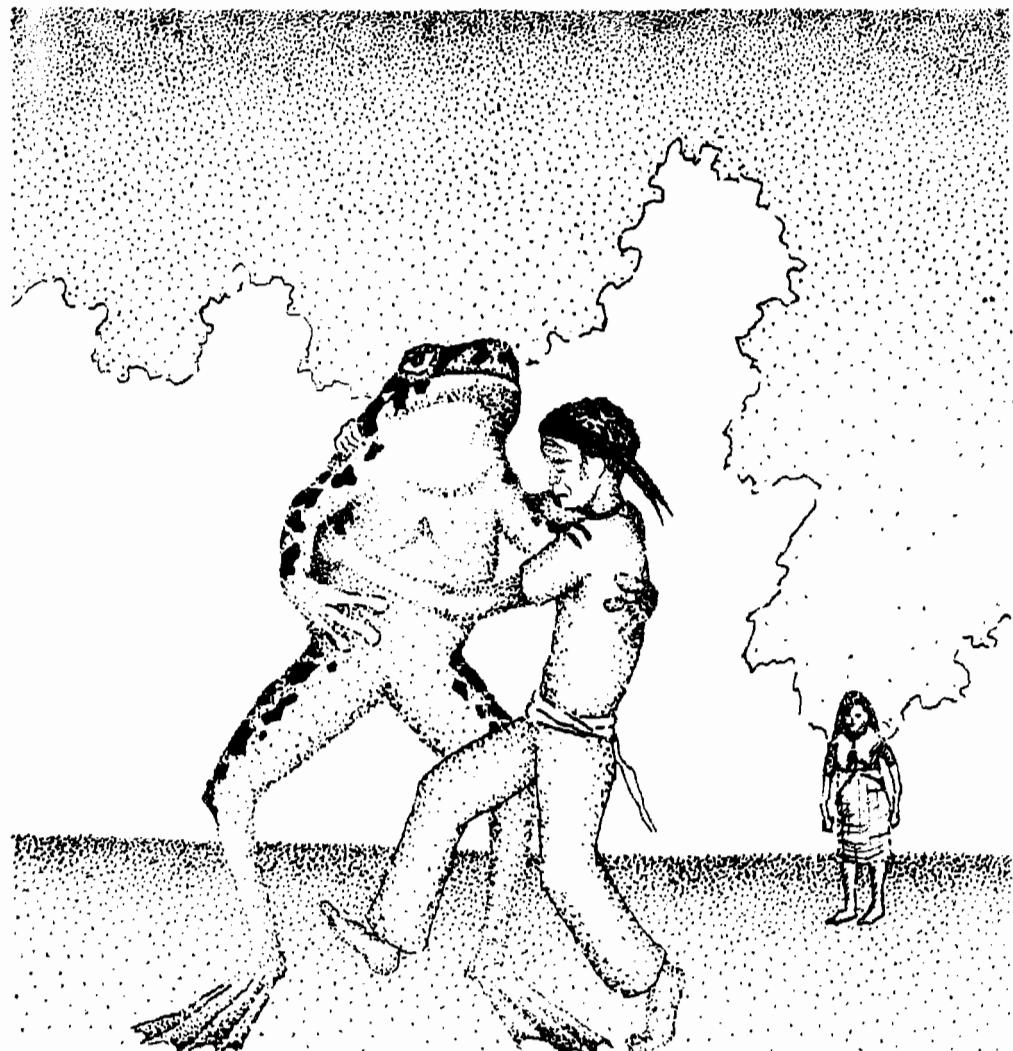
Kayan pagkadogay disinyan, yang panganay na usug sang pito yasakit da. Maski nana kyakapagborong nang manga lomon sang magorang nilan na yamasakit. Yang manga daon nang kaoy aw manga gamot yabos nilan pagborong sang oro aw dubdub nang magorang nilan na yamasakit, toyo way pyakaidan kay wa da akatabangi nang

boborong yang sakit nang magorang nilan, kay sang kapitong gabi naan masakit, yamatay.

Adoon yaning manga lomon nang yamatay yanagkamurug da daw onnoon da nilan yang magorang nilan na yamatay. Kay dungan wa man silan makasait sang kyakamatayan daw yoonnono yang yamatay. Na durug yaan silan yanagmatay disaan kay yamapowangud silan sang kanilan magorang na sakapo ra makalowat kanilan na manga lomon. Kayan unaun silan managkamurug disaan, daw onnoon nilan yang lomon na yamatay da, daw onnoon nilan yang paglubung, pagkagabi disinyan, paningug nilan yaglagublub da yang langgam disang kaoy na amorawun. Wa akadogay yagoni la yang langgam, laong, "Tonton butuk siki patay! Tonton butuk gikos siki patay!" Na aw yagimatok pa yang sorit nang tonton, yagalaong na, "Butuka mayo nang gikos yang siki nang yamatay kyan tontona mayo agdarum."

Yakadungug yaning manga lomon nang yamatay pagkaallaw tomanun nilan yang pyagalaong nang langgam na tonton. Pyanagbutuk da nilan nang gikos yang siki nang magonang nilan na yamatay kyan pyanagtonton nilan agdarum. Asaan da nilan urubungan yang magorang nilan sang ligad nang kanilan pawa kay masaid kono yang pagtarok.

Yaan yang gogodanun nang mona sang kadurudurug nang langgam na tonton.

Yang Baklug aw Yang Ambak

Yang Baklug aw Yang Ambak

Masurumsurum pa laong nang baklug adto sang boyag, "Oyag, paginuruman ako, magaras ako." Paginuruman nang boyag yang baklug. Yamatapos komaan yaan yapanaw. Sang allaw disinyan wa oori yang baklug. Baya da yaan oori na yanuga da yang anniput. Allawallaw yang baklug yapanaw gomaras. Donda amaanot aw yagsarinakup da. "Agad," laong nang boyag, "dagdagu ra kay koraw yang garas ni aklug. Yang matag pilang allaw pa sa ni aklug gomaras. Atanawun pa ko yang garas ni aklug."

Panaw yang boyag. Yadatung yaan ansang kagorangan na pyagalaong nang baklug na agarasan, manganawanaw yaan, way kikita naan na garas nang baklug. "Matag sa," laong nang dumdum nang boyag, "nanang iinang ni aklug sang matag pila pang allaw na gapanawun digbaray na magaras. Wain da yang garas naan disini. Gadogadoga kay koraw si aklug." Anapun naan yang baklug, na wa say kikita naan na yagaras.

Paninggan naan daw aon gadapanas, na wara sa. Abaya nang boyag anapa yang baklug. Aon yang malaskaw yaan aon yang dili kay pyaninggan yang tyaguptup nang baklug aw lyabugnut. Na wa say dyudungug nang boyag.

Abay panaw yang boyag. Unaun yaan manaw yagpakaagtik da sang taringa naan yang gadapitak. "Nana koraw ngaon?" laong nang dumdum nang boyag. Ipanipan gakasaid yang boyag sang gadapitak. Kayan but na masaid da laban yang gadapitak, dyungug da nang boyag yang gasorit, laong, "Gabo kono, kay aklug," kayan paningug nang boyag yagdapitak da. Abaya nang boyag inuka. Pagtanaw naan yang baklug aw ambak na gabungut. "Yaan sa kadi yang pyagakainangan ni aklug dini yang yapagbungut sang ambak. Wakaw kadi way garas naan kay yaan yang iinang." Abay yaan pagtanaw sang ambak aw baklug na gabungut. Way matiman daug sang baklug aw ambak na gabungut.

Aw yang ambak yang yagabo byobontog yang baklug, aw yang baklug yang yagabo byobontog yang ambak. Barusbarus silan. Wa da yang boyag iibaw saan. Yapailosilos da yaan mori. Kayan, pagkagabila disinyan mori yang baklug. "Anda, kay aklug," laong nang boyag, "dagdagu ra yang garas mo?" "Toman, kay oyag," laong nang baklug. Wa sa yang boyag magalaong na kikita naan yang baklug na yapagbungut sang ambak.

Kayan pagkaallaw disinyan, oman yang baklug mapaginurum sang boyag. Yakakaan yang baklug, yapanaw. Sokod yakatarikod yang baklug yakamang yang boyag sang tamburang kayan yaritan naan. Gyagaon naan sang bilog sang pawda. Kyakaaritan naan yaan yapanaw yaan, yagalopog sang baklug. Yadatung yaan adto, diya, yagginaboway da yang baklug aw yang ambak. "Yaan kadi, kay aklug, yang pyagakainangan mo yang yapagbungut kaw, panaw mo digbaray magaras, pagdatung ani yaan yang

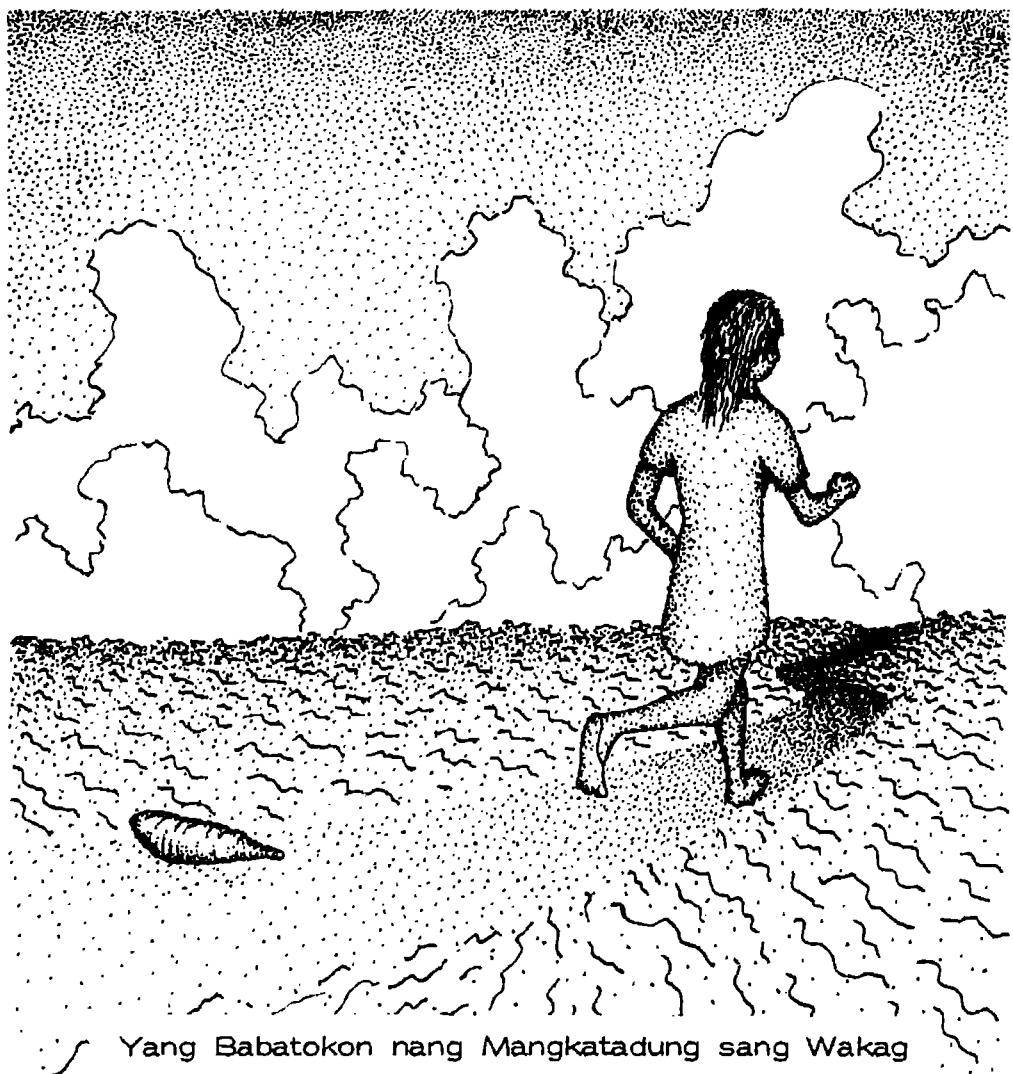
iinang yang yapagbungut." Ampan wa makaibak yang baklug sang boyag. Disaan yagkainiginig da yang kugdanan nang baklug aw karusub yang kugdanan nang ambak. "Abay da kamo pagbungut," laong nang boyag, "magatanaw ako." Pagbungut abay yang baklug aw ambak. Adoon kabway gaginaboway yang ambak aw baklug pyaparimorimo nang boyag taanun yang yaritan naan na tamburang sang kugdanan nang ambak. Kayan disinyan yaan yang byobontog yang baklug. Yaan gasikatobok yang kugdanan nang baklug aw ambak. Kayan pagbontog sang baklug disinyan, laong nang boyag. "Kita kono, kay ambak, yang magabungut." "Antak sa," laong nang ambak.

Magbungut yang boyag aw yang ambak. Laong nang boyag, "Gabo kono, kay ambak." Gabowa nang ambak yang boyag. Diya, ampan wa makatangkug yang ambak sang sikad nang boyag. "Anda, kay ambak," laong nang boyag, "yataman dakaw gomabo." "Uu, kay oyag, ikaw pa." Gabowa

nang boyag yang ambak, misan da nang boyag gabowa yang ambak byontog da naan. Toratora naan bontog ansang tyataanan naan nang yaritan na tamburang. Piyagit da yang ambak na yukurug yang likod sang yaritan na tamburang. Ampan wa da yaan akaringat disaan, yakarang da yang likod nang ambak, lyomagbas ansang aba. "U, kay aklug," laong nang boyag, "mingkay naan yang mapagbungut. Amayka sa ikaw, kay aklug, matag pila pang allaw mo mapagbungut sang ambak ampan wa da kaw makamatay. Wa day yamaimo mo na kadaygan, yang yapagbungut da gaid. Panaw mo digbaray magaras, pagdatung ani yaan yang kyainangan da mo yang yapagbungut da sang gaid aambak. Madyaw aw atabangan kaw naan garas." Syorit da nang boyag yang baklug disaan. "Oyag," laong nang baklug, "onnoon, padaw magaras dak garo, pyaggawidan da nang ambak yang laotan ko. Yabay dak naan angyasun na mapagbungut. Padaw yagaras ak garo di dak

magkasarad timibas kay yabay naan gawidan yang laotan ko. Paglaonga pak naan mataraw." "Nanga, kay aklug, wa mo itibasa?" "Yamallaat man ak, kay oyag." "Wa day pada kallaatan, wain lapid sang matag pila pang allaw mo ampan wa kaw makaribot sang sampono na kaoy gomaras." Wa da iibak yang baklug.

Asinyan da taman yang babatokon sang kadurugdurug nang baklug aw ambak. Di amatay yang ambak aw buku kyaupudan da nang boyag. Asaan, sang pagkamatay da nang ambak, madyaw da yang paggaras nang baklug. Wa day amag magigot sang kanaan laotan.

Yang Babatokon nang Mangkatadung sang Wakag

Yang Babatokon Nang Mangkatadung sang Wakag

Kadini, laong nang mangkatadung, aon kono bobay na minaylo, wa day ama aw ina, na dyadatung nang gutum. Kayan, but na wa da yaan makatigkul sang kagutum yanganap yaan sang tibwan disang pyawdaan nang ama naan nong boi pa. Agad ampan way kikita naan na pawda agad da kaw bai. Abay yaan pagtungatunga nang lati. Unaun yaan tumunga, kyaagyan naan yang lyobangan kadini nang ina naan nangaong boi pa. Aon manga korintuban na kikita naan disaan. Panggabota naan nginyan aw inarowi naan.

Kayan yomori yaan agbaray. Yadatung yaan, yagakataw sang atoron. Apasapasa naan nanaga yang korintuban. Yamatana naan sogba sang atoron yang korintuban, paningug naan yagsorit da, laong, "Biya, bilinga ra ako, bay ako masonog." Yailimilim yang biya na minaylo na yagsorit da yang wakag. Maski yamailimilim yaan bibiling naan yang korintuban. Yamatana, yoman da magsorit yang korintuban, laong,

"Bilinga ra ako oman, yatumbud da ko." Omana nang minaylo bilinga, durug yaan yamalluk. Murug di naan bilingin na yamagutum man yaan. Dagdagu sang ginawa naan na akaanun naan yang korintuban. Kayan wa akadogay disinyan yaglaong da oman yang korintuban, "Biya, angona ra ako, loto da ko." Angona nang biya. Yamaangon laong, "Kagisi ako, kay biya." Kayan kyagisan nang biya. Kyakakagisan, laong oman nang korintuban, "Biya, adoon kay kyakagisan da ako tanama ra ako kaana." "Dili pa naa ako makaan kanmo kay way kanak tobig, omona pa ako somagub." "Mallug kaw gaid," laong nang korintuban.

Sagub yang biya. Agad yaangan da yang korintuban magtagad sang biya na yasagub. Pagmaporonporon yaan agtobig. Pagdatung naan adto sang syasaguban nang biya na minaylo, bay dak man sang kobong yamaibilin. Pagmaporonporon yang korintuban, byabarak naan daw isingain

domaragan yang biya. Gasoba.

Lopoglopog yang korintuban na wakag sang biya na wa da kaw maynaan. Na yang biya sa oman disaan na matollok matigbangon yadaragan. Yabay yaan mapaanut magsoba, durug pyagalingi naan yang korintuban na galopog kanaan. Na yang korintuban sa oman gakasaid sang biya. Amayka yang pagkalluk nang biya disaan na wa day pyagomanan. Kayan unaun da domaragan yang biya yakaagi yaan sang tamisa na yanaga. Laong nang tamisa na kimita da sang biya, "Nanga kaw, kay biya, nanang kyakalluk mo?" Kayan byatokan nang biya yang tamisa. Laong nang tamisa, "Na, wain da adoon, kay biya, yang korintuban?" "Aani, yabay maglopop kanak."

Yakampus yang sorit nang biya yamaibaw yang korintuban, gamaporonporon. Gadungan yang pagkaibaw nang korintuban aw yang pagkatowad nang pinila nang tamisa, kayan kyugdan yang korintuban dyomayon mapugsang. Yakaginawa nang

maaba yang biya na kinita da naan na yapugsang da yang korintuban na kyukugdan nang pinila nang tamisa. Asinyan da. Yang biya yaguya da ansang tamisa. Wa da oori ansang banwa naan kay yamalluk laban.

Wakaw adoon di pagarobon yang korintuban, yang onod nang opi, kay tungud saan na babatokon nang mangkatadung.